

DEMOKRATIJS KELIU: KAZIUI GRINIUI – 150

Lietuvos Respublikos Seimas 2016-uosius paskelbė Prezidento Kazio Griniaus metais. Ta proga, minint 150-ąsias Kazio Griniaus gimimo metines, 2016 m. gegužės 15-osios, Steigiamojo Seimo susirinkimo dienos, išvakarėse Lietuvos Respublikos Seime buvo atidaryta paroda, skirta šiai iškiliai Lietuvos valstybingumo asmenybei.

Bene labiausiai Kazys Grinius žinomas kaip Lietuvos atgimimo veikėjas, varpininkas, gydytojas ir Lietuvos Respublikos Prezidentas, ypač dėl 1926 m. gruodžio 17 d. valstybės perversmo, lėmusio trumpą jo kadenciją ir pakreipusio tolesnio Lietuvos politinio gyvenimo raidą autoritarizmo kryptimi. Plačiau visuomenei mažiau žinoma jo parlamentinė veikla. Politine prasme Kazys Grinius simbolizavo Lietuvos parlamentarizmo suklestėjimą. Jis buvo visų keturių 1920–1926 m. laikotarpiu demokratiškai, visuotiniuose rinkimuose išrinktų Seimų (Steigiamojo Seimo, I, II ir III Seimų) narys, atstovavo Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungai. Kazys Grinius vienintelis iš ano meto Lietuvos politikų buvo Seimo narys, Ministras Pirmininkas ir Respublikos Prezidentas. Jis vadovavo pirmajai parlamentinei Lietuvos Vyriausybei. Pats Kazys Grinius buvo ištikimas laisvės, demokratijos ir teisės viršenybės principų sergėtojas, Lietuvą matęs tik kaip demokratinę Respubliką ir to visą gyvenimą nuosekliai siekęs.

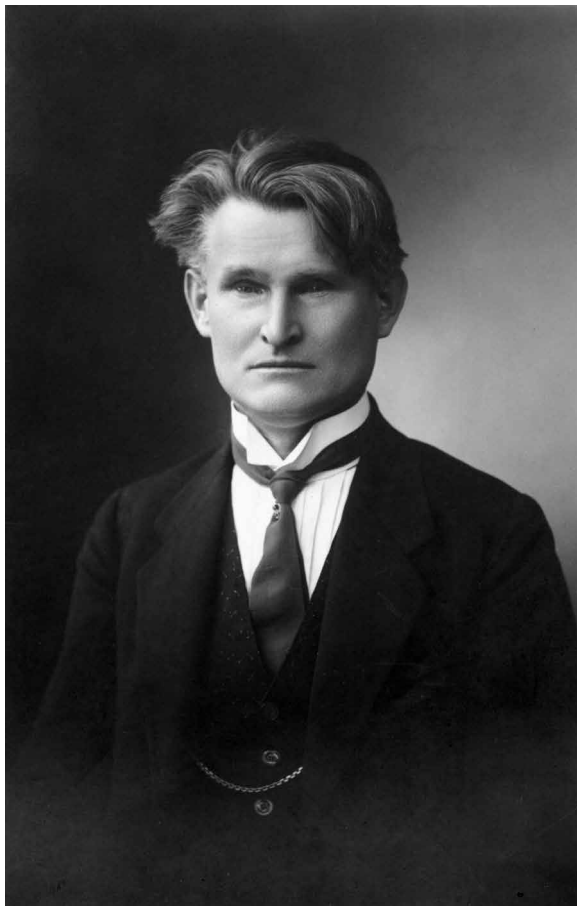
Ši paroda ne tik vizualinis pasakojimas apie Kazį Grinių, bet ir mokslinis ikonografijos tyrimas. Parodos rengėjai patikslino istoriografijoje klaidingai pristatomus parlamentarizmo istorijai svarbius ikonografinius šaltinius.

Paroda buvo eksponuojama įvairiose Lietuvos švietimo įstaigose. O 2016 m. liepos 5 d. su vertimu į anglų kalbą paroda buvo atverta Lietuvos Respublikos ambasadoje Vašingtone, vėliau eksponuota Lietuvos Respublikos konsulate Niujorke ir pristatyta Jungtinių Amerikos

Valstijų lietuvių bendruomenėms. Dvikalbio parodos aprašymo egzemplioriaus leidybą parėmė Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

Parodą parengė Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Parlamentarizmo istorinės atminties skyrius.

Parodos koncepcijos ir tekstų autoriai – Žydrūnas Mačiukas ir dr. Vilma Akmenytė-Ruzgienė, nuotraukų redaktoriai – Andrius Petrulevičius ir Neringa Motiejūnaitė-Lilienė, parodos dizainerė – Neringa Motiejūnaitė-Lilienė. Spaudos darbus atliko UAB „Vizualiniai projektai“.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Kazys Grinius
Kaunas, 1922 m.
Fotografė J. Kliučinskienė
Lietuvos centrinis valstybės archyvas. P21747

Grinių šeima. Pirmoje eilėje iš kairės sėdi: Ona Griniuvienė, Vincas Grinius, Kazio Griniaus žmona Joana, stovi vaikai Kazys, Gražina. Antroje eilėje stovi: Jonas Grinius, Ona Griniūtė, gydytojas Kazys Grinius
Apie 1908 m.

Fotografas nenurodytas

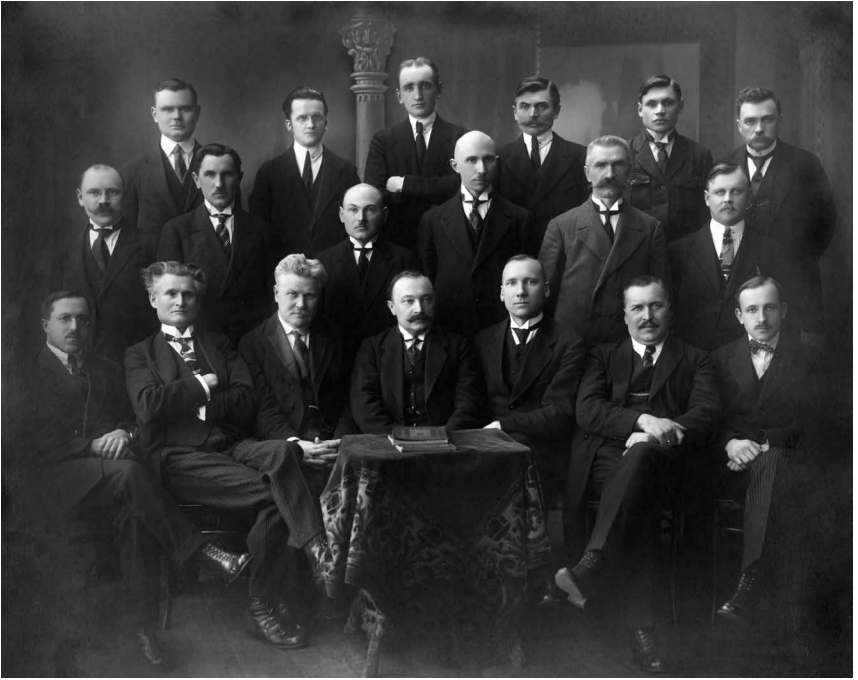
Lietuvos centrinis valstybės archyvas. 0-107341

Steigiamojo Seimo Lietuvos socialistų liaudininkų demokratų ir Lietuvos valstiečių sąjungos frakcijų bloko nariai. Sėdi iš kairės: Vytautas Račkauskas, Kazys Grinius, Felicija Bortkevičienė, Vladas Lašas, Mykolas Sleževičius, Jonas Staugaitis, Vladas Natkevičius, Jonas Kriaučius; antroje eilėje iš kairės: Kazys Kupčiūnas, Vaclovas Vaidotas, Antanas Tamošaitis, Juozas Liekis, Pranas Šmotelis, Balys Žygelis, Kazimieras Ralys, Juozas Pronskus; trečioje eilėje iš kairės: Petras Ruseckas, Jonas Bliudžius, Antanas Žoromskis, Kazys Bieliūnas, Povilas Kuzminskas, Vincas Žindžius, Jonas Matulevičius Kaunas, 1922 m.

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. 335 (PII)

Lietuvos Respublikos I Seimo Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungos frakcijos nariai. Sėdi iš kairės: Kazys Ralys, Kazys Grinius, Jonas Staugaitis, Mykolas Sleževičius, Zigmas Toliušis, Jonas Vileišis, Aleksandras Haroldas Tornau; antroje eilėje stovi iš kairės: Vladas Lašas, Vincas Kvieska, Jonas Makauskas, Jonas Kardelis, Ignas Lapinskas, Balys Žygelis; trečioje eilėje: Vladas Natkevičius, Antanas Sugintas, Petras Kregždė, Povilas Kuzminskas, Gabrielius Bagdžius, Vytautas Račkauskas
Kaunas, 1923 m.

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. 336 (PII)

Kazys Grinius svečiuojasi Matulaičių ir Lozoraičių šeimynose. Iš kairės:
Vincenta Lozoraitienė, valstybės kontrolierius Vincas Matulaitis su anūku
Stasiu Lozoraičiu ant kelių, Seimo narys Kazys Grinius, diplomatas Stasys
Lozoraitis, Stefanija Matulaitienė
Apie 1925 m.

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A183-P016

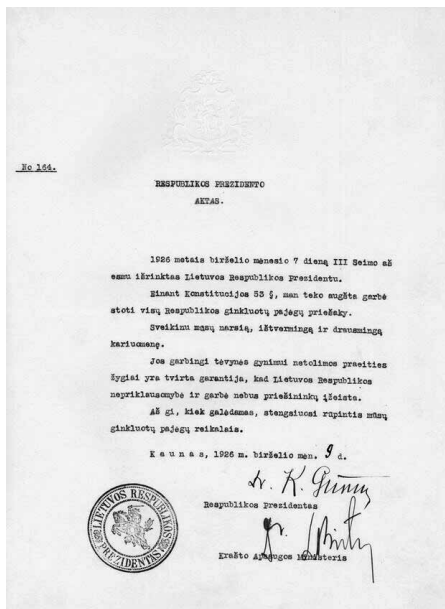

Išrinktas Lietuvos Respublikos Prezidentu Kazys Grinius (dešinėje) prisiokia Lietuvos Respublikos Seime; už stalo – Seimo Pirmininkas Jonas Staugaitis (centre)

Kaunas, 1926 m. birželio 8 d.

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. P-20685

Lietuvos Respublikos Prezidento
Kazio Griniaus aktas
Kaunas, 1926 m. birželio 9 d.
Lietuvos centrinis valstybės archyvas, f. 929,
ap. 4, b. 367, lp. 35

Lietuvos Respublikos Prezidentas Kazys Grinius ►
priima kariuomenės parą
Šiauliai, 1926 m. rugpjūčio 22 d.
Fotografas nenurodytas
Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A014-P205

Lietuvos Respublikos Prezidentas Kazys Grinius darbo kabinete
Kaunas, 1926 m.

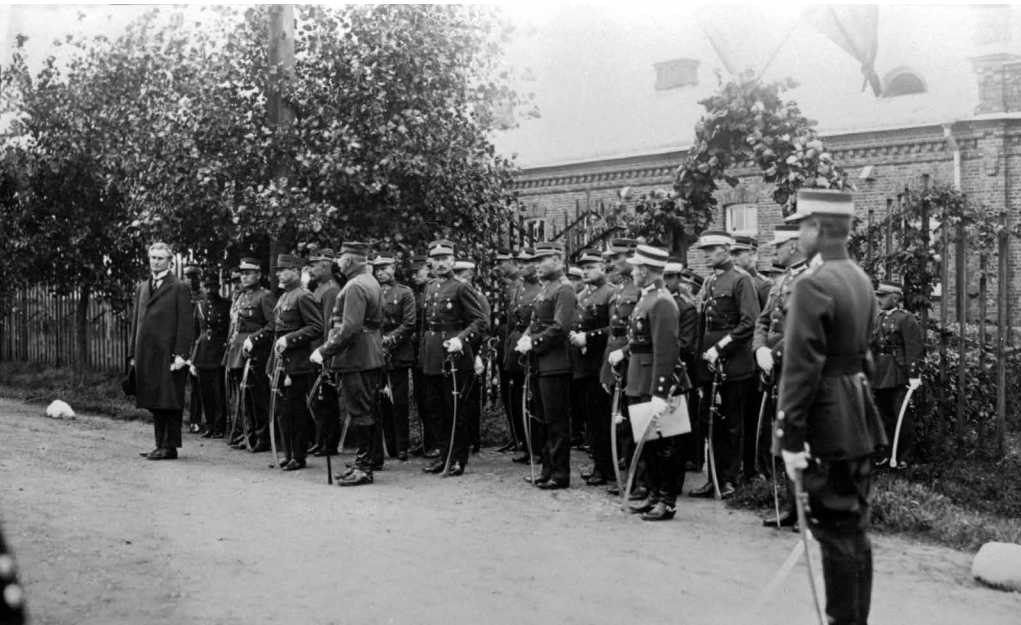
Fotografė J. Kliučinskienė

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. P-21748

Lietuvos Respublikos Prezidento vizitas Klaipėdoje. Respublikos Prezidentas Kazys Grinius (centre) sveikinasi su kariuomene; šalia jo dešinėje – Ministras Pirmininkas Mykolas Sleževičius
Klaipėda, 1926 m. rugpjūčio 29 d.
Fotografas nenurodytas
Lietuvos centrinis valstybės archyvas. P-20591

Karo mokyklos VIII laidos karininkų išleistuvės. Kalba Prezidentas Kazys Grinius; už jo stovi: pulkininkas Kazys Škirpa, krašto apsaugos ministras Juozas Papečkys, generolas Mykolas Velykis, Karo mokyklos viršininkas Jonas Galvydis-Bykauskas, kariuomenės vadas generolas Silvestras Žukauskas ir kiti Kaunas, Aukštoji Panemunė, 1926 m. rugsėjo 9 d.

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A057-P345

Dr. Jono Basanavičiaus 75-ųjų gimimo metinių minėjimas Karo muziejaus sodelyje. Kalba Lietuvos Respublikos Prezidentas Kazys Grinius Kaunas, 1926 m. lapkričio 23 d.

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. P-21751

Varpininkai prie Vinco Kudirkos paminklo per šio paminklo atidengimo iškilmes. Antroje eilėje iš kairės sėdi: penktas – Kazys Grinius, šešta – Felicija Bortkevičienė, septintas – Jonas Staugaitis
Kudirkos Naumiestis, 1934 m. birželio 10 d.

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. I-34448

Daktaras Kazys Grinius ir Kristina Griniienė laisvalaikiu
Kemeriuose (Latvija), [1936 m.]

Fotografas nenurodytas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A117P052

Kazys Grinius su žmona Kristina ir sūnumi Liūta
Miunsteryje prie Dyburgo (Vokietija), [1946 m.]
Fotografas nenurodytas
Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A119-P013

Kazys Grinius moko Violetą Karalytę skaityti
Čikaga (JAV), 1949 m. rugsėjo mėn.
Fotografas Valdas Adamkavičius
Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A119-P058

Daktaras Kazys Grinius ligos patale. Šalia jo stovi žmona
Kristina Grinienė, sėdi Valdas Adamkus.
Čikaga (JAV), 1950 m. birželio 3 d.
Fotografas nenurodytas
Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A119P072